

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ 452/2013
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΤΜΗΜΑ Δ'

Συνεδρίαση της 18^{ης} Δεκεμβρίου 2013

Σύνθεση:

Προεδρεύων : Ανδρέας Φυτράκης, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη : Χρυσαφούλα Αυγερινού, Στέφανος Δέτσης, Βασιλική Δούσκα, Ιωάννης-Κωνσταντίνος Χαλκιάς, Γεώργιος Κανελλόπουλος, Νίκη Μαριόλη, Δήμητρα Κεφάλια, Κωνσταντίνος Κηπουρός, Αθηνά Αλεφάντη και Παναγιώτης Παππάς, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια : Όλγα Τσιρκινίδου, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.(γνώμη άνευ ψήφου)

Αριθμός ερωτήματος : Το υπ' αριθμ. πρωτ. 4447/116013/27-9-2013 έγγραφο της Δ/σης Μεταποίησης, Τυποποίησης και Ποιοτικού Ελέγχου, Τμήμα Οίνου και Αλκοολούχων Ποτών του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Περίληψη ερωτημάτων:

α) Εάν οι λειτουργούσες ήδη δύο (2) οινοποιητικές επιχειρήσεις με έδρα τη νήσο Σάμο μπορούν να προβούν σε παραγωγική δραστηριότητα δηλαδή να παραλαμβάνουν σταφύλια ή γλεύκος και να παράγουν αμπελοοινικά προϊόντα όπως αυτά ορίζονται στο Παράρτημα ΧΙβ του Καν. 1234/2007 τα οποία θα θέτουν σε συνέχεια σε κυκλοφορία στο εμπόριο και

β) Αν απορρέουν κυρώσεις από τον Α.Ν. 6085/1934 για τους αμπελοκτήμονες οι οποίοι παρέδωσαν τη σταφυλική τους παραγωγή στις πιο πάνω οινοποιητικές επιχειρήσεις και ποιες. Επίσης εάν απορρέουν κυρώσεις για τους υπεύθυνους των επιχειρήσεων αυτών γι' αυτή τους τη δραστηριότητα.

Επί των ανωτέρω ερωτημάτων το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Δ' Τμήμα) γνωμοδότησε ως ακολούθως:

I. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

A. 1. Σύμφωνα με τις από 28-8-2013, 6-9-2013 και 12-9-2013 εκθέσεις ελέγχου της Δνσης Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της Περιφερειακής Ενότητας Σάμου, κατά τους μήνες Αύγουστο και Σεπτέμβριο του τρέχοντος έτους, τέσσερεις (4) σταφυλοπαραγωγοί της Β.Σάμου παρέδωσαν σε δύο (2) οινοποιητικές επιχειρήσεις της Σάμου, διάφορες ποσότητες οινοποιήσιμου σταφυλιού οι δε οινοποιητικές επιχειρήσεις έχουν ήδη προβεί σε παραγωγική δραστηριότητα.

2. Σύμφωνα με το υπ' αριθμ. 4379/7-11-2013 έγγραφο της Δνσης Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Σάμου προς το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Τμήμα Οίνου και Αλκοολούχων Ποτών, μία εκ των ως άνω οινοποιητικών επιχειρήσεων και συγκεκριμένα η εταιρία με την επωνυμία Χ.Β. υπέβαλε αίτηση-αναγγελία εξαγωγής οίνου προς την ως άνω Υπηρεσία προκειμένου η τελευταία να θεωρήσει το συνοδευτικό έγγραφο αμπελοϊνικών προϊόντων που πρόκειται να εξαχθούν στην Ελβετία κατ' άρθ. 24 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο iii του Κανονισμού (ΕΚ) 436/2009. Τα προϊόντα αυτά περιγράφονται ως εξής: «600 φιάλες οίνος γλυκός λευκός επιτραπέζιος» εσοδείας 2013.

3. Με το υπ' αριθμ. 5486/142722/20-11-2012 έγγραφο της Δ/νσης Μεταποίησης Τυποποίησης και Ποιοτικού Ελέγχου, Τμήμα Οίνου και Αλκοολούχων Ποτών του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων γνωστοποιήθηκε ότι υπεβλήθη δεύτερη αίτηση-αναγγελία εξαγωγής οίνου της αυτής πιο πάνω οινοποιητικής εταιρίας προς την Ελβετία 1.440 φιαλών «οίνου μοσχάτου επιτραπέζιου ξηρού» και «οίνου Αυγουσιάτη επιτραπέζιου ξηρού» εσοδείας 2013. Με το ίδιο έγγραφο έγινε γνωστό ότι η πιο πάνω εταιρία, στις 12-11-2013 κοινοποίησε προς την Περιφερειακή Ενότητα Σάμου και προς την Προϊσταμένη της Δνσης Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της Περιφερειακής Ενότητας Σάμου εξώδικη διαμαρτυρία, πρόσκληση και δήλωση με την οποία διαμαρτύρεται για την άρνηση της πιο πάνω Υπηρεσίας

να θεωρήσει τα συνοδευτικά έγγραφα προκειμένου να προβεί σε εξαγωγή του οίνου που παρήγαγε.

Β. ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

4. Με τις από 4-11-2005 και 25-02-2008 αιτήσεις τους ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας οι Ι.Κ., Ε.Μ. και Ν.Β., κάτοικοι Καρλοβασιού Σάμου, ζήτησαν την ακύρωση: α) της τεκμαιρόμενης σιωπηρής άρνησης της Διοίκησης να απαντήσει στις από 25-7-2005 και 24-10-2007 αιτήσεις τους να τους χορηγηθεί άδεια για την ίδρυση και λειτουργία οινοποιείου στην ευρύτερη περιοχή του Δημοτικού Διαμερίσματος Καρλοβασιού καθώς και β) της 6189/31-10-2005 και της 4190/29-10-2007 πράξεως του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Γεωργίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Σάμου, με την οποία γνωστοποιήθηκε στους αιτούντες ότι για την οινοποίηση της παραγωγής τους ισχύει ο Α.Ν. 6085/1934 «Περί οργάνωσης της οινοπαραγωγής Σάμου».

5. Επί των ως άνω αιτήσεων εκδόθηκαν οι υπ' αριθμ. 3580 & 3581/2010 όμοιες κατά περιεχόμενο αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας (Δ' Τμήμα) με τις οποίες απορρίφθηκαν οι ως άνω αιτήσεις ακύρωσης με το σκεπτικό ότι *«... η οργάνωση της οινοπαραγωγής της Σάμου αποβλέπει στην εκπλήρωση σκοπών κοινής εκμετάλλευσης γεωργικών εκτάσεων και, τούτο, κατ' αρχήν, πληροί τις προϋποθέσεις που θέτει το άρθρο 12 παρ. 5 του Συντάγματος για να θεωρηθεί ως συνταγματικώς ανεκτή μορφή αναγκαστικού συνεταιρισμού. Εξάλλου η υποχρεωτικότητα της συμμετοχής σε πρωτοβάθμια συνεταιριστική οργάνωση και η οργάνωση και εμπορία της οινοπαραγωγής από την..... δευτεροβάθμια συνεταιριστική οργάνωση (Ένωση Οινοποιητικών Συνεταιρισμών Σάμου) συνιστούν πρόσφορα και αναγκαία μέτρα για την προστασία της ποιότητας ενός γεωργικού προϊόντος ιδιαίτερου και μοναδικού, που προστατεύεται με ειδικές διατάξεις του εθνικού και του κοινοτικού δικαίου, δοθέντος, άλλωστε ότι είναι ελεύθερη η άσκηση της αμπελουργικής δραστηριότητας και τίθεται περιορισμός μόνον στην οινοποίηση και εμπορία της παραγωγής»*. Το δικαστήριο, μετά την υποβολή σχετικού αιτήματος, απεφάνθη ομόφωνα ότι επί των τιθεμένων ζητημάτων δεν συντρέχει περίπτωση παραπομπής προδικαστικού ερωτήματος στο Δ.Ε.Κ.

6. Επί αιτήσεων ακυρώσεως της ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία Ν.Ο.Σ. ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Πειραιά εκδόθηκαν οι υπ' αριθμ. 1663 &

1664/2013 αποφάσεις του Διοικητικού Εφετείου Πειραιά με τις οποίες ακυρώθηκαν οι προσβαλλόμενες πράξεις κατά το μέρος που στο σώμα της υπεύθυνης δήλωσης της αιτούσας (επέχουσας θέση άδειας λειτουργίας του οινοποιείου της σύμφωνα με το άρθρο 19 του Ν 3982/2011) τέθηκε χειρόγραφη ανυπόγραφη επισήμανση με το ακόλουθο περιεχόμενο: «Σημ. επισημαίνουμε ότι ισχύουν οι διατάξεις του ΑΝ 6085/1934 (ΦΕΚ 85/Α/1934) «"περί οργάνωσης της οινοπαραγωγής Σάμου"».

7. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μετά από καταγγελία που υπεβλήθη ενώπιόν της στις 13-5-2008 απέστειλε προς την Ελλάδα αρχικά την υπ' αριθμ. SG(2011)D/16142 από 30-9-2011 προειδοποιητική επιστολή και ακολούθως την αιτιολογημένη γνώμη ARES 2008/4585 C (2013) 3558 final/20.06.2013 με τις εξής αιτιάσεις: «...έχοντας απαιτήσει από όλους του οινοπαραγωγούς της Σάμου να είναι μέλη του τοπικού συνεταιρισμού οινοπαραγωγών ΕΟΣ Σάμου με την υποχρέωση να παραδίδουν το σύνολο της παραγωγής γλεύκους σταφυλιών στον εν λόγω συνεταιρισμό, η Ελλάδα παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των γεωργικών αγορών, καθώς και ειδικών διατάξεων για ορισμένα γεωργικά προϊόντα (ενιαίος Κανονισμός ΚΟΑ), και ιδίως των άρθρων 122 και 125Ιε σε συνδιασμό με τους κανόνες για την κοινή οργάνωση της αμπελοοινικής αγοράς».

8. Η Ελληνική Δημοκρατία απάντησε με το υπ' αριθμ. πρωτ. INF (2011) 104192 στις 20-12-2011 έγγραφό της απορρίπτοντας τις αιτιάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ενόψει και των κριθέντων με τις υπ' αριθμ. 3580 & 3581/2010 αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας.

II. ΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

Ενόψει των προεκτεθέντων η αρμόδια Υπηρεσία υπέβαλε τα εξής ερωτήματα:

α) Εάν οι λειτουργούσες ήδη δύο (2) οινοποιητικές επιχειρήσεις με έδρα τη νήσο Σάμο μπορούν να προβούν σε παραγωγική δραστηριότητα δηλαδή να παραλαμβάνουν σταφύλια ή γλεύκος και να παράγουν αμπελοοινικά προϊόντα όπως αυτά ορίζονται στο Παράρτημα ΧΙβ του Καν. 1234/2007 τα οποία θα θέτουν σε συνέχεια σε κυκλοφορία στο εμπόριο και

β) Αν απορρέουν κυρώσεις από τον Α.Ν. 6085/1934 για τους αμπελοκτήμονες οι οποίοι παρέδωσαν τη σταφυλική τους παραγωγή στις πιο πάνω

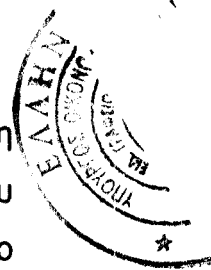
οινοποιητικές επιχειρήσεις και ποιες. Επίσης εάν απορρέουν κυρώσεις για τους υπευθύνους των επιχειρήσεων αυτών γι' αυτή τους τη δραστηριότητα.

III ΤΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

9. Στον Κανονισμό 823/1987/ΕΟΚ του Συμβουλίου (Ε.Ε. L. 84) τέθηκαν αρχικά οι ειδικές διατάξεις για τους οίνους ποιότητας που παράγονται εντός καθορισμένων περιοχών (v.q.p.r.d.) ενώ με τον Κανονισμό 3896/1991 ΕΟΚ του Συμβουλίου (Ε.Ε. L. 368) τροποποιήθηκε ο προηγούμενος Κανονισμός 823/1987 και ο οίνος που παράγεται σε ορισμένες περιοχές και έχει χαρακτηριστεί «v.q.p.r.d.» μπορεί να διατίθεται στο εμπόριο κατά παρέκκλιση χωρίς την ένδειξη Ο.Π.Ε. (ονομασία προελεύσεως ελεγχόμενη) ή Ο.Π.Α.Π. (ονομασία προελεύσεως ανωτέρας ποιότητας) με μόνη ένδειξη το όνομα της αντίστοιχης περιοχής, για δε την Ελλάδα μοναδική τέτοια περιοχή είναι η Σάμος (άρθρο 1 του Κανονισμού).

10. Ο Κανονισμός 1493/1999 του Συμβουλίου (Ε.Ε. 179/14-7-1999) για την κοινή οργάνωση της αμπελοοινικής αγοράς περιλαμβάνει κανόνες που αφορούν το δυναμικό παραγωγής οίνου, τους μηχανισμούς της αγοράς, τις οργανώσεις παραγωγών και τις διεπαγγελματικές οργανώσεις (organismes de filiere), τις οινολογικές πρακτικές και επεξεργασίες, κανόνες για την περιγραφή, την ονομασία, την παρουσίαση και την προστασία των προϊόντων, τους οίνους ποιότητας παραγόμενους σε καθορισμένες περιοχές (v.q.p.r.d.) κ.α. (άρθ. 1). Στο άρθ. 54 παρ. 2 του Κανονισμού 1493/1999 αναφέρονται οι κατηγορίες των v.q.p.r.d. ενώ στις παρ. 4 και 5 του ίδιου άρθρου 54 ορίζεται ότι τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή τον κατάλογο των v.q.p.r.d. που έχουν αναγνωρίσει, αναφέροντας, για κάθε έναν από τους εν λόγω v.q.p.r.d., την παραπομπή στις εθνικές διατάξεις που διέπουν την παραγωγή και την παρασκευή τους και ότι η Επιτροπή δημοσιεύει τον εν λόγω κατάλογο στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, σειρά C.

11. Στον Κανονισμό 753/2002 (ΕΚ) της Επιτροπής (Ε.Ε. L. 118) για τη θέσπιση λεπτομερειών εφαρμογής του Κανονισμού 1439/1999 του Συμβουλίου (Ε.Ε. 179/14-7-1999) επαναλήφθηκε η διάταξη του Κανονισμού 3896/1991/ΕΟΚ που αφορούσε τον οίνο της Σάμου (άρθ. 30 του Κανονισμού 753/2002). Η ίδια ρύθμιση επαναλήφθηκε και στον Κανονισμό 607/2009 ΕΚ της Επιτροπής (άρθ. 59 του Κανονισμού αυτού) και συνεπώς ο οίνος της Σάμου είναι ο μοναδικός

στην Ελλάδα,ο οποίος μπορεί να διατίθεται στο εμπόριο με την ένδειξη «Σάμος» και μάλιστα περιλαμβάνεται στον κατάλογο των οίνων ποιότητας που παράγονται σε καθορισμένες περιοχές ο οποίος δημοσιεύεται σύμφωνα με το άρθρο 54 του Κανονισμού 1493/1999/ΕΚ (Ε.Ε. C 187 της 8-8-2009).

12. Με τον «ενιαίο Κανονισμό ΚΟΑ» (Κανονισμός 1234/2007 (ΕΚ) της 22 Οκτωβρίου 2007 (ΕΕ L 299/16-11-2007) θεσπίζεται κοινή οργάνωση των αγορών μεταξύ άλλων και στον αμπελοοινικό τομέα (άρθ. 1 περ. ιβ).Τα προϊόντα στα οποία αναφέρεται ο Κανονισμός αυτός ορίζονται στο μέρος ΙΙΙα,του Παραρτήματος ΙΙΙ όπως αντικαταστάθηκε από τον Κανονισμό (ΕΚ) 491/2009 του Συμβουλίου της 25^{ης} Μαΐου 2009 (ΕΕ L 154), προσδιορίζονται δε αναλυτικά ανά κατηγορία στο Παράρτημα ΧΙΒ του Κανονισμού όπως ισχύει κατά τα ανωτέρω.

13. Στο άρθρο 122 του Ενιαίου Κανονισμού ΚΟΑ ορίζεται ότι τα κράτη μέλη αναγνωρίζουν τις οργανώσεις παραγωγών οι οποίες: α)...β)συγκροτούνται με πρωτοβουλία των παραγωγών, γ)επιδιώκουν συγκεκριμένο σκοπό,ο οποίος μπορεί ιδίως να περιλαμβάνει.....έναν ή περισσότερους από τους ακόλουθους στόχους:ι)... ii)τη συγκέντρωση της προσφοράς και τη διάθεση στην αγορά των προϊόντων που παράγονται από τα μέλη τους iii).....Τα κράτη μέλη μπορούν,όσον αφορά τον αμπελοοινικό τομέα,να αναγνωρίζουν οργανώσεις παραγωγών....των οποίων το καταστατικό υποχρεώνει τα μέλη, ιδίως:α)να εφαρμόζουν τους κανόνες που θεσπίζει η οργάνωση παραγωγών όσον αφορά την παροχή σχετικών με την παραγωγή πληροφοριών,την παραγωγή,την εμπορία και την προστασία του περιβάλλοντος β)...γ)να καταβάλλουν χρηματικές ποινές για παραβίαση των υποχρεώσεων που προβλέπονται από το καταστατικό.....».

14. Στο άρθρο 125ιε παρ. 1,2 του ΚΟΑ όπως αντικαταστάθηκε από τον Καν. (ΕΚ) 491/2009 ορίζεται ότι: «1.Τα κράτη μέλη μπορούν να αναγνωρίζουν οργανώσεις παραγωγών και διεπαγγελματικές οργανώσεις οι οποίες έχουν υποβάλλει αίτηση για αναγνώριση στο οικείο κράτος μέλος και των οποίων η αίτηση περιλαμβάνει αποδεικτικά στοιχεία ότι η οντότητα: α) όσον αφορά τις οργανώσεις παραγωγών: i) πληρεί τις απαιτήσεις που καθορίζονται στο άρθρο 122 ii) συγκεντρώνει έναν ελάχιστο αριθμό μελών που ορίζεται από το οικείο κράτος μέλος iii)καλύπτει,στην περιοχή στην οποία δραστηριοποιείται η

οργάνωση, μία ελάχιστη ποσότητα παραγωγής που μπορεί να διατεθεί στο εμπόριο και η οποία καθορίζεται από το οικείο κράτος μέλος iv) είναι σε θέση να διεξάγει ορθά τις δραστηριότητές της τόσο όσον αφορά τη διάρκεια όσο και την αποτελεσματικότητα και τη συγκέντρωση της προσφοράς v) προσφέρει πράγματι στα μέλη της τη δυνατότητα να λάβουν τεχνική βοήθεια για την εφαρμογή καλλιεργητικών πρακτικών φιλικών προς το περιβάλλον β) όσον αφορά τις διεπαγγελματικές οργανώσεις: i) πληρεί τους όρους που καθορίζονται στο άρθρο 123 παράγραφος 3 ii) διεξάγει τις δραστηριότητές της σε μία ή περισσότερες περιοχές του οικείου εδάφους iii) αντιπροσωπεύει σημαντικό μερίδιο της παραγωγής ή της εμπορίας προϊόντων που καλύπτονται από τον παρόντα κανονισμό iv) δεν έχει αναλάβει η ίδια την παραγωγή ή μεταποίηση ή εμπορία προϊόντων του αμπελοοινικού τομέα. 2. Οι οργανώσεις παραγωγών που έχουν αναγνωρισθεί σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1493/1999 θεωρούνται αναγνωρισμένες οργανώσεις παραγωγών δυνάμει του παρόντος άρθρου».

15. Η προστασία των οίνων ποιότητας που παράγονται εντός καθορισμένων περιοχών (v.q.p.r.d.) μετά την έκδοση του ενιαίου Κανονισμού ΚΟΑ έχει εξειδικευθεί μέσω των Κανονισμών (ΕΚ) 479/2008 του Συμβουλίου της 29-4-2008 για την κοινή οργάνωση της αμπελοοινικής αγοράς (ΕΕ L 148) και (ΕΚ) 607/2009 της Επιτροπής της 14.07.2009 για τον καθορισμό ορισμένων λεπτομερών κανόνων του Κανονισμού (ΕΚ) 479/2008 του Συμβουλίου όσον αφορά τις προστατευόμενες ονομασίες προέλευσης και τις προστατευόμενες γεωγραφικές ενδείξεις, την επισήμανση και την παρουσίαση ορισμένων προϊόντων του αμπελοοινικού τομέα (ΕΕ L 193).

16. Το άρθρο 12 παρ. 4,5 του αναθεωρημένου (2001) Ελληνικού Συντάγματος ορίζει ότι: «4. Οι γεωργικοί και αστικοί συνεταιρισμοί κάθε είδους αυτοδιοικούνται σύμφωνα με τους όρους του νόμου και του καταστατικού τους και προστατεύονται και εποπτεύονται από το Κράτος, που είναι υποχρεωμένο να μεριμνά για την ανάπτυξή τους. 5. Επιτρέπεται η σύσταση με νόμο αναγκαστικών συνεταιρισμών που αποβλέπουν στην εκπλήρωση σκοπών κοινής ωφέλειας ή δημοσίου ενδιαφέροντος ή κοινής εκμετάλλευσης γεωργικών εκτάσεων ή άλλης πλουτοπαραγωγικής πηγής, εφόσον πάντως εξασφαλίζεται η ίση μεταχείριση αυτών που συμμετέχουν».

17. Στο άρθρο 95 παρ. 5 του Συντάγματος, όπως αυτό αντικαταστάθηκε με την παρ. Α' του ψηφίσματος της Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων (ΦΕΚ Α' 84/17.04.2001) ορίζεται ότι: «Η διοίκηση έχει υποχρέωση να συμμορφώνεται προς τις δικαστικές αποφάσεις. Η παράβαση της υποχρέωσης αυτής γεννά ευθύνη για κάθε αρμόδιο όργανο, όπως ο νόμος ορίζει. Νόμος ορίζει τα αναγκαία μέτρα για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης της Διοίκησης».

18. Ο Α.Ν. 6085/1934 «Περί οργανώσεως της οινοπαραγωγής Σάμου» (Α' 85) ορίζει: «Εις εκάστην κοινότητα ή πλείονας τοιαύτας της νήσου Σάμου, ως και εις τον Δήμον Λιμένος Βαθέος Σάμου, χωριστά ή ομού μετά Κοινότητας, συνιστάται εις Οινοποιητικός Συνεταιρισμός, ου μέλη είναι υποχρεωτικώς πάντες οι εν τη περιφέρειά αυτού αμπελοκτήμονες. Δια Δ/τος, εκδιδόμενου προτάσει του Υπουργού της Γεωργίας μετά γνώμην του Διοικητικού Συμβουλίου της δια του παρόντος συνιστωμένης Ενώσεως αναγκαστικών Συνεταιρισμών, θέλουν καθορισθή αι υποχρεώσεις των δια του παρόντος νόμου αναγκαστικώς καθισταμένων μελών Αναγκαστικών Συνεταιρισμών. Οι παραβαίνοντες τας υποχρεώσεις ταύτας τιμωρούνται δια χρηματικής ποινής μέχρι δραχ. 20.000 κατ' έγκλησιν του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου της Ενώσεως Οινοποιητικών Συνεταιρισμών Σάμου....» (άρθρο 1).

«Σκοπός των εν τοις ηγουμένοις συνεταιρισμών είναι η συστηματοποίησης της παραγωγής, επεξεργασίας, οινοποιήσεως και καταναλώσεως της οινοπαραγωγής Σάμου και εν γένει παν μέτρον προς προστασίαν αυτής. Δια των καταστατικών ορισθήσονται εν λεπτομερεία τα προς τον σκοπόν τούτον» (άρθρο 3).

«Έκαστος συνεταιρισμός αποτελεί νομικόν πρόσωπον διοικούμενον και εκπροσωπούμενον κατά τα δια του καταστατικού αυτού οριζόμενα. Οι πόροι εκάστου συνεταιρισμού και η μετοχή εκάστου εταίρου ορισθήσονται δια του καταστατικού» (άρθρο 4).

«Εις την έδραν του Νομού Σάμου ιδρύεται ένωσις των εν τοις ηγουμένοις άρθροις συνεταιρισμών, εις ην μετέχουσιν ούτοι. Τίτλος της ενώσεως ταύτης είναι «Ένωσις Οινοποιητικών Συνεταιρισμών Σάμου». Σκοπός της ενώσεως ταύτης είναι, η δια παντός νομίμου μέσου προστασία της οινοπαραγωγής Σάμου, η συγκέντρωσις αυτής, η επεξεργασία, η οινοποίησης τη συνεργασία

των μελών Συνεταιρισμών, και η υπό ενιαίαν διεύθυνσιν διάθεσις και κατανάλωσις των οίνων τούτων, ως και η ενίσχυσις ηθικώς και υλικώς των μελών συνεταιρισμών. Αι λεπτομέρειαι των μέσων της εκπληρώσεως των σκοπών τούτων ορισθήσονται δια του καταστατικού της Ενώσεως.....» (άρθρο 5).

«Το Καταστατικόν της Ενώσεως θέλει καταρτισθῆ δια Δ/τος προκαλουμένου υπό του Υπουργού της Γεωργίας μετά σύμφωνον και κατά πλειοψηφίαν λαμβανομένην εν Συνελεύσει γνώμην και αντιπροσώπων των κατά το άρθρ. 1 του παρόντος καταρτισθέντων συνεταιρισμών...» (άρθρο 6)

19. Κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 6 του Α.Ν. 6085/1934 εκδόθηκε το από 25-5-1934 Π.Δ. (ΦΕΚ Α' 174) με το οποίο εγκρίθηκε το καταστατικό της Ένωσης Οινοποιητικών Συνεταιρισμών Σάμου (ΕΟΣΣ) που καταρτίστηκε στη Σάμο στις 11-04-1934 με σκοπό, κατά το άρθρο 1, να επεξεργάζεται, συσκευάζει και πωλεί από κοινού προϊόντα της αμπέλου των μελών των σε αυτή υπαγομένων συνεταιρισμών. Κατά το άρθρο 5 μέλη είναι όλοι οι εγκεκριμένοι Οινοποιητικοί Πιστωτικοί Συνεταιρισμοί Σάμου ενώ κατά το άρθρο 9 παρ. 8 τα μέλη υποχρεούνται να παραδίδουν στην Ένωση Οινοποιητικών Συνεταιρισμών προς οινοποίηση και από κοινού πώληση ολόκληρη την παραγωγή του γλεύκους των.

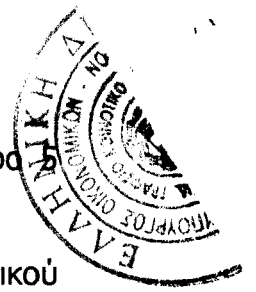
Σύμφωνα με το καταστατικό της ΕΟΣΣ όπως ψηφίστηκε και συμπληρώθηκε με σχετικές αποφάσεις της Καταστατικής Γενικής Συνέλευσης της Ένωσης, επικυρώθηκε με τις τροποποιήσεις του κατ' άρθρο 81 ΑΚ με την υπ' αριθμ. 263/130ΕΔ/02-12-2008 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Σάμου και καταχωρήθηκε στο Βιβλίο Ενώσεων Αγροτικών Συνεταιρισμών Σάμου (σελ. 2, αριθμ. πρωτ. 1δ), συστήθηκε η Ένωση Οινοποιητικών Συνεταιρισμών Σάμου (ΕΟΣΣ) με σκοπό τη με κάθε νόμιμο μέσο προστασία της οινοπαραγωγής της Σάμου, τη συγκέντρωση αυτής, την επεξεργασία, οινοποίηση με συνεργασία των μελών συνεταιρισμών και την υπό ενιαία διεύθυνση, διάθεση και εμπορία των προϊόντων της αμπέλου, την ενίσχυση των πρωτοβάθμιων συνεταιρισμών των μελών της, τον συντονισμό και την ενίσχυση του έργου των Οιν/κών Συν/σμών που είναι μέλη της (άρθρο 3 παρ. 1 του ισχύοντος Καταστατικού της ΕΟΣΣ). Μέλη της Ένωσης είναι υποχρεωτικά όλοι οι υφιστάμενοι Οινοποιητικοί Συνεταιρισμοί του Νομού

Σάμου, που ιδρύθηκαν ή θα ιδρυθούν βάσει του Α.Ν. 6085/1934 (άρθρα παρ. 1 του ισχύοντος Καταστατικού).

Κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα στο άρθρο 10 περ. η του Καταστατικού της ΕΟΣ Σάμου μεταξύ άλλων, τα μέλη της Ένωσης έχουν την υποχρέωση να παραδίδουν στην Ένωση για οινοποίηση, επεξεργασία και από κοινού πώληση ολόκληρη την παραγωγή του γλεύκους ή σταφυλών συμβατικής ή βιολογικής καλλιέργειας μελών τους κατά τον τρόπο που θα καθορισθεί αυτό από τον Κανονισμό εργασιών της Ένωσης, ευθυνόμενα απέναντι αυτής για παράληψη λήψης των νομίμων μέτρων κατά των μελών εκείνων που δεν παραδίδουν την παραγωγή τους. Σ' αυτή την περίπτωση η ποσότητα του αδικαιολόγητα μη παραδοθέντος γλεύκους ή σταφυλών θα καθορίζεται από τη ΓΣ της Ένωσης προ του τρυγητού, βάσει κάθε χρήσιμου στοιχείου, το δε πληρωτέο πρόστιμο για κάθε συνεταίρο των Συνεταιρισμών της Ένωσης και για κάθε εκατόλιτρο γλεύκους ή ανάλογου ποσού σταφυλών, που δεν παραδίδεται στην Ένωση, ή σε όποιον αυτή ήθελε υποδείξει ορίζεται ίσο με την αξία του μη παραδοθέντος αυτού γλεύκους ή ανάλογου ποσού σταφυλών, επιβαλλόμενο με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου η οποία είναι ανέγκλητος. Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ένωσης ευθύνεται προσωπικά απέναντι στην Ένωση, σε περίπτωση που δεν θα επιβάλλει ή δεν θα επιδιώξει την είσπραξη της αποζημίωσης αυτής.

Κατά το άρθ. 33 παρ. 1 του αυτού καταστατικού της ΕΟΣΣ «1. Όλα τα μέλη της Ένωσης υποχρεούνται να παραδίδουν σ' αυτήν ολόκληρη την παραγωγή του γλεύκους ή σταφυλών των Συν/ρων τους εις τόπο και χρόνο που ορίζει η ίδια. Για το σκοπό αυτό η Ένωση ιδρύει Κέντρα παραλαβής ανάλογα με τις παρουσιαζόμενες ανάγκες. 2..... Η κατεργασία του γλεύκους ή σταφυλιών που παραλαμβάνει, καθώς και η βιομηχανοποίησή τους μπορεί να γίνεται στις εγκαταστάσεις της Ένωσης, για λογαριασμό των Συν/ρων ανάλογα με τις αποφάσεις που θα πάρει κάθε φορά. Η Ένωση συσκευάζει κατά τον καλύτερο τρόπο και ανάλογα με τις ανάγκες του εμπορίου τα παραπάνω κατεργασμένα προϊόντα και πωλεί τα έτοιμα προϊόντα στις αγορές του Εσωτερικού και του Εξωτερικού....».

20. Με το Ν 396/1976 (ΦΕΚ Α' 198) θεσπίστηκαν ειδικές διατάξεις «περί οινολογικών κατεργασιών και εμπορίας των οίνων». Ειδικότερα στο νόμο αυτό δίδονται οι ορισμοί των οίνων (άρ.2), των ειδικών οίνων (άρθ. 3), των

αρωματισμένων οίνων (άρθ. 4), των βιομηχανικών οίνων (άρθ.5), των εμφιαλωμένων οίνων (άρθρο 12 παρ. 1) ενώ προβλέπεται η έκδοση ΚΥΑ για τα αναγραφόμενα στοιχεία στις φιάλες, τις ετικέτες και εν γένει στα μέσα συσκευασίας των οίνων της κοινής κατανάλωσης (άρθ. 12 παρ. 3). Στις διατάξεις του άρθρου 14 του Ν 396/1976 προβλέπονται οι διοικητικές κυρώσεις σε βάρος αυτών που παραβαίνουν τις διατάξεις του νόμου αυτού.

21. Με τις διατάξεις του Ν.Δ. 243/1969 «περί βελτιώσεως και προστασίας της αμπελουργικής παραγωγής» (ΦΕΚ Α' 144) όπως τροποποιήθηκε με το Ν 427/76 (ΦΕΚ Α 230) ορίζονται στο άρθρο 4, τα περί ονομασίας προελεύσεως των οίνων, στο άρθρο 5 για τους οίνους ελεγχόμενης και απλής ονομασίας προελεύσεως και στο άρθρο 6 τα περί υποχρεωτικής παράδοσης οίνων. Στο άρθρο 14 του αυτού Ν.Δ. 243/1969 ορίζεται ότι τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον 3 ετών και χρηματική ποινή οι παραβάτες των διατάξεων των άρθ. 4 παρ. 2 και του άρθρου 5 παρ. 5 του αυτού Ν.Δ/τος ήτοι οι παραβάτες των διατάξεων περί ονομασιών προελεύσεως.

22. Κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων των άρθρων 4 και δ παρ. 2 και 9 του Ν.Δ. 243/1969 όπως αντίστοιχα τροποποιήθηκαν με τα άρθρα 3 και 4 του Νόμου 427/1976 εκδόθηκε το Π.Δ. 212/1982 (Α' 32) με το οποίο ο λευκός μοσχάτος οίνος Σάμου αναγνωρίζεται ως «ονομασία προελεύσεως Σάμος ελεγχόμενη» εφόσον πληροί τις προϋποθέσεις που θέτει το Δμα αυτό. Ειδικότερα : «1. Η «ονομασία προελεύσεως Σάμος ελεγχόμενη» αναγνωρίζεται για τους λευκούς μοσχάτους οίνους που πληρούν τις διατάξεις του παρόντος Δ/τος. 2. Οι οίνοι που δικαιούνται της ονομασίας προελεύσεως της παραγ. 1 του παρόντος άρθρου παράγονται αποκλειστικά από οινοποίηση, σταφυλών της ποικιλίας Μοσχάτο άσπρο, που καλλιεργείται μέσα στα όρια ζώνης, στην οποία περιλαμβάνονται οι εξής περιοχές της Νήσου Σάμου : α) Από το βόρειο τμήμα της νήσου : β) Από το κεντρικό τμήμα της νήσου : Οι περιοχές των κοινοτήτων γ) Από το ανατολικό τμήμα της νήσου : Οι περιοχές του Δήμου δ) Από το νότιο τμήμα της νήσου : Η περιοχή της Κοινότητας 3. Η γλευκοποίηση των σταφυλών, η οινοποίηση και η παραγωγή των οίνων με «ονομασία προελεύσεως Σάμος ελεγχόμενη» γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5 παρ. 3 του Ν.Δ. 243/69 όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 3 του Ν. 427/76» (άρθρο 1).

Στη διάταξη του άρθ. 3 παρ. 1 του ίδιου Π.Δ. 212/1982 αναφέρονται οι τύποι οίνων που δικαιούνται την «ονομασία προελεύσεως Σάμος ελεγχόμενη» οι οποίοι παράγονται παραδοσιακά στη νήσο Σάμο και είναι : α) Οίνος φυσικώς γλυκός (vin naturellment doux)...β) Οίνος γλυκός φυσικός (vin doux naturel)...γ) Οίνος γλυκός φυσικός από διαλεχτούς αμπελώνες (Vin doux Naturel-Grandccru).....δ) Οίνος γλυκός (Vin doux).....».

23. Με το άρθρο 47 παρ. 2 περ.β του Ν 2169/1993, που εξακολουθεί να ισχύει δυνάμει του άρθρου 39 παρ. 1 του Ν 2810/2000, διατηρήθηκε σε ισχύ το καθεστώς του Α.Ν. 6085/1934 των οινοποιητικών συνεταιρισμών της Σάμου ενώ με το άρθρο 47 παρ. 7 του Ν 2169/1993 προβλέπεται η δυνατότητα μετατροπής των αναγκαστικών συνεταιρισμών σε ελεύθερους με προεδρικό διάταγμα εφόσον συναινεί η πλειοψηφία των μελών τους.

24. Με τη διάταξη του άρθ. 39 του Ν 2810/2000 «Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις» όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 18 παρ. 18 του Ν 3147/2003 (ΦΕΚ Α' 135) και στη συνέχεια με το Ν 4015/2011 (ΦΕΚ Α' 210) «Θεσμικό πλαίσιο για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς, τις συλλογικές οργανώσεις και την επιχειρηματικότητα του αγροτικού κόσμου-Οργάνωση της εποπτείας του Κράτους» διατηρήθηκε σε ισχύ το άρθρο 47 του προΐσχυσαντος Ν 2169/1993 «Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις και άλλες διατάξεις» με το οποίο εξακολουθούν να υφίστανται οι διάφορες Αναγκαστικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις που δημιουργήθηκαν κατά το παρελθόν μεταξύ των οποίων και οι οινοποιητικές οργανώσεις της Σάμου του Α.Ν. 6085/1934.

25. Κατ' εφαρμογή των διατάξεων των άρθ. 1,39 και 40 του Κανονισμού (ΕΚ) 1493/1999 του Συμβουλίου της 17-5-1999 (ΕΕ L 179/14-7-1999) όπως τροποποιήθηκε με τον Καν. 2585/2001 (ΕΕ L 345/29-12-2001), η Ένωση Οινοποιητικών Συνεταιρισμών Σάμου (ΕΟΣΣ) αναγνωρίστηκε ως Ομάδα Παραγωγών (Ο.Π) με την υπ' αριθμ. 2499/28-6-2007 απόφαση της Δνσης Αγροτικής Ανάπτυξης του άλλοτε Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Σάμου σύμφωνα με τα κριτήρια που έθεσε η υπ' αριθμ. 255979/15-5-2004 απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΦΕΚ Β' 781) .

26. Η ΕΟΣΣ Σάμου παρέμεινε αναγνωρισμένη μετά την έκδοση του Ενιαίου Κανονισμού ΚΟΑ σύμφωνα με το άρθ. 6 της υπ' αριθμ. 177349/3-10-2011

(ΦΕΚ Β' 2299) απόφασης του ΥπΑΑΤ στην οποία ορίζεται: «Οι Ο.Π. που έχουν αναγνωριστεί σύμφωνα με τον Καν. (ΕΚ) 1493/1999, και θεωρούνται ως αναγνωρισμένες, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 125ιε, Τμήμα Ιβ του Καν. (ΕΚ) 1234/2007, υπόκεινται στις διατάξεις της παρούσας».

27. Στο άρθρο 19 παρ. 1 του Ν 3982/2011 (ΦΕΚ Α' 143) «Απλοποίηση της αδειοδότησης τεχνικών επαγγελματικών μεταποιητικών δραστηριοτήτων και επιχειρηματικών πάρκων και άλλες διατάξεις» προβλέπονται τα εξής: Άρθρο 19 «Εγκατάσταση και λειτουργία δραστηριοτήτων 1. Απαλλάσσονται από την υποχρέωση εφοδιασμού με άδεια εγκατάστασης και άδεια λειτουργίας τα επαγγελματικά εργαστήρια,..... εφόσον η κινητήρια ή η θερμική ισχύς τού μηχανολογικού εξοπλισμού τους δεν υπερβαίνει τα όρια που καθορίζονται στο στοιχείο α` της παραγράφου 2 του άρθρου 17. Για την έναρξη λειτουργίας τους, υποβάλλεται στην Αδειοδοτούσα Αρχή Υπεύθυνη Δήλωση, η οποία συνοδεύεται από τις απαραίτητες εγκρίσεις και δικαιολογητικά. Η κατάθεση της δήλωσης βεβαιώνεται σε αντίγραφο της από την Αδειοδοτούσα Αρχή, το οποίο υποχρεούται να τηρεί ο φορέας. Η Αδειοδοτούσα Αρχή διενεργεί εκ των υστέρων κατά περίπτωση επιτόπιο έλεγχο της ορθότητας του περιεχομένου της ως άνω Υπεύθυνης Δήλωσης. Ο εν λόγω έλεγχος αφορά τη θέση, τη δραστηριότητα, την ισχύ της εγκατάστασης και την τήρηση των περιβαλλοντικών όρων..... ».

28. Στο άρθρο 1 του εκδοθέντος σε εκτέλεση της διάταξης του άρθρου 95 παρ. 5 του Συντάγματος, Ν 3068/2002 «Συμμόρφωση της Διοίκησης προς τις δικαστικές αποφάσεις...(ΦΕΚ Α' 274) ορίζεται ότι: «Το Δημόσιο, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου έχουν υποχρέωση να συμμορφώνονται χωρίς καθυστέρηση προς τις δικαστικές αποφάσεις και να προβαίνουν σε όλες τις ενέργειες που επιβάλλονται για την εκπλήρωση της υποχρέωσης αυτής και για την εκτέλεση των αποφάσεων».

29. Στο άρθρο 50 παρ. 4,5 του Π.Δ. 18/1989 «Κωδικοποίηση διατάξεων νόμων για το Σ.Τ.Ε.» (ΦΕΚ Α' 8) ορίζεται ότι: «4. Οι διοικητικές αρχές, σε εκτέλεση της υποχρέωσής τους κατά το άρθρο 95 παρ. 5 του Συντάγματος, πρέπει να συμμορφώνονται ανάλογα με κάθε περίπτωση, με θετική ενέργεια προς το περιεχόμενο της απόφασης του Συμβουλίου, ή να απέχουν από κάθε ενέργεια που είναι αντίθετη προς όσα κρίθηκαν από αυτό. Ο παραβάτης, εκτός

από τη δίωξη κατά το άρθρο 259 του Ποινικού Κώδικα, υπέχει και προσωπική ευθύνη για αποζημίωση. 5. Οι αποφάσεις της Ολομελείας, ακυρωτικές και απορριπτικές, καθώς και των Τμημάτων, αποτελούν μεταξύ των διαδίκων δεδικασμένο που ισχύει και σε κάθε υπόθεση ή διαφορά ενώπιον δικαστικής ή άλλης αρχής, κατά την οποία προέχει το διοικητικής φύσεως ζήτημα που κρίθηκε από το Συμβούλιο».

IV.ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ

Από τις προπαρατεθείσες κοινοτικές και εθνικές διατάξεις που διέπουν το καθεστώς της οινοποίησης και εμπορίας του σαμιακού οίνου, προκύπτουν κατά τη γνώμη της **πλειοψηφίας** που απαρτίστηκε από τον Αντιπρόεδρο Ανδρέα Φυτράκη και τους Νομικούς Συμβούλους Χρυσάφουλα Αυγερινού, Στέφανο Δέτση, Βασιλική Δούσκα, Ιωάννη-Κωνσταντίνο Χαλκιά, Νίκη Μαριόλη, Δήμητρα Κεφάλα, Κωνσταντίνο Κηπουρό και Αθηνά Αλεφάντη, τα ακόλουθα συμπεράσματα:

30. Ενόψει των κριθέντων με τις υπ' αριθμ. 3580 & 3581/2010 αποφάσεις του ΣΤΕ, η Διοίκηση στο πλαίσιο της υποχρέωσής της να συμμορφώνεται πλήρως με τις ακυρωτικές αποφάσεις του ΣΤΕ, έχει υποχρέωση να δεχθεί ότι, δεν υφίσταται αντίθεση των διατάξεων του Α.Ν. 6085/1934 προς τις διατάξεις του κοινοτικού και του εθνικού δικαίου. Με τις ως άνω αποφάσεις του ΣΤΕ κρίθηκε ειδικότερα ότι: α) Οι ρυθμίσεις του Α.Ν. 6085/1934 δεν αντιβαίνουν προς τις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου αφού το τελευταίο, εφόσον πληρούνται τα κριτήρια που απαιτεί για να χαρακτηριστεί ένας οίνος ως v.q.p.r.d. (όπως χαρακτηρίζεται και ο οίνος της Σάμου), δεν ενδιαφέρεται για τη μορφή υπό την οποία οι αμπελοκαλλιεργητές πραγματοποιούν την οινοποίηση και εμπορία του συγκεκριμένου οίνου εάν δηλαδή αυτές γίνονται ατομικά ή στα πλαίσια συνεταιρισμού (βλ. σκ. 14 σελ. 16 στη ΣΤΕ 3580/2010). Επίσης ότι οι ρυθμίσεις του Α.Ν. 6085/1934 δεν αντιβαίνουν στο άρθρο 39 παρ. 1 του Κανονισμού 1493/1999 του Συμβουλίου (Ε.Ε. L 179 της 14.07.1999) για την αναγνώριση «ομάδων παραγωγών» αφού δεν συναντάται το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων αυτών (βλ. σκ. 15 στις ΣΤΕ 3580/2010 και ΣΤΕ 3581/2010), β) οι περιορισμοί που τίθενται με τις διατάξεις του Α.Ν. 6085/1934 δεν παραβιάζουν την επαγγελματική ελευθερία που κατοχυρώνει το άρθρο 5 παρ. 1 του Συντάγματος καθώς και τις αρχές του

οικονομικού συντάγματος που κατοχυρώνονται στα άρθρα 5 παρ. 1,17,25 και 106 και την απότοκη αρχή του ανταγωνισμού διότι οι περιορισμοί αυτοί αγγίζονται στο στάδιο της οινοποίησης και εμπορίας του σαμιακού οίνου και δικαιολογούνται από αποχρώντες λόγους δημοσίου συμφέροντος που αφορούν στην προστασία της ποιότητας και της παραγωγής του οίνου της Σάμου ενώ εξάλλου προβλέπεται με το άρθρο 47 παρ. 7 του Ν 2169/1993 η δυνατότητα μετατροπής των αναγκαστικών συνεταιρισμών σε ελεύθερους με προεδρικό διάταγμα εφόσον συναινεί η πλειοψηφία των μελών τους (βλ. σκ. 11 στη ΣΤΕ 3580/2010).γ) Οι προβλεπόμενοι από τις διατάξεις του Α.Ν. 6085/1934 περιορισμοί δεν αντιβαίνουν στο άρθρο 11 της Ε.Σ.Δ.Α. διότι η υποχρεωτικότητα συμμετοχής των αμπελοκτημόνων της Σάμου στους τοπικούς συνεταιρισμούς δεν θίγει τη δυνατότητά τους να ασχοληθούν ελεύθερα με την αμπελοκαλλιέργεια, αλλά αναφέρεται μόνο στην οινοποίηση και την εμπορία η δε πρόβλεψη της αναγκαστικής συμμετοχής σε συνεταιρισμό είναι αναγκαία για την προστασία της ποιότητας ενός μοναδικού για την εθνική οικονομία προϊόντος (βλ. σκ. 12 στη ΣΤΕ 3580/2010).

31. Από τις διατάξεις του Κανονισμού 1493/1999 (άρθ. 42 παρ. 4 και 5 περ. ε και στ,44,54,55-58 και άρθ.10 επ. του παραρτήματος Ι του πιο πάνω Κανονισμού, παραρτήματα VI και VII) αλλά και του ενιαίου Κανονισμού ΚΟΑ (άρθρα 118β επ.) προκύπτει ότι στην κοινοτική νομοθεσία γίνεται σαφής διαχωρισμός ανάμεσα στους οίνους ποιότητας παραγόμενους σε καθορισμένες περιοχές (v.q.p.r.d.) και στους επιτραπέζιους οίνους ή «οίνους άνευ προστατευόμενης γεωγραφικής ένδειξης» (βλ. και απόφαση Δ.Ε.Ε της 24-10-2001 στην υπόθεση C-81/2001 Συλ.Νομολ. 2002 I-09252 ιδίως σκ. 18-21).

32. Ο ενιαίος Κανονισμός ΚΟΑ (ΕΚ) 1234/2007 για την κοινή οργάνωση των γεωργικών αγορών κ.λ.π. («ενιαίος Κανονισμός ΚΟΑ») (Ε.Ε. L 299 της 16^{ης} Νοεμβρίου 2007) δεν επέφερε ουσιαστικές αλλαγές όσον αφορά την αναγνώριση των οργανώσεων παραγωγών στον αμπελοοινικό τομέα που ρύθμιζε ο προγενέστερος Κανονισμός (ΕΚ) 1493/1999. Τούτο προκύπτει και από την απλή παράθεση των σχετικών διατάξεων όπως π.χ. η διάταξη του άρθρου 122 στοιχείο γ) σημείο ii του ενιαίου Κανονισμού ΚΟΑ για την αναγνώριση από τα κράτη μέλη ομάδων παραγωγών (όπως είναι και η ΕΟΣ Σάμου) η οποία έχει το αυτό περιεχόμενο με τη διάταξη του άρθρου 39

παράγραφος 1 στοιχείο β) σημείο ii του Κανονισμού 1493/1999. Επομένως με την έκδοση του ενιαίου Κανονισμού ΚΟΑ (Καν. 1234/2007) δεν δύναται να γίνει λόγος περί αλλαγής του κοινοτικού νομικού πλαισίου όσον αφορά την αναγνώριση ομάδων παραγωγών στον αμπελοοινικό τομέα.

33. Η βάση των διατάξεων του άρθρου 19 παρ. 1 του Ν 3982/2011 χορήγηση αδειών λειτουργίας οινοποιείου σε δύο (2) οινοποιητικές επιχειρήσεις της Σάμου ήτοι στις εταιρίες Ν.Ο.Σ. και Χ.Β. δεν συμπεριλαμβάνει την οινοποίηση και εμπορία του σαμιακού οίνου, δεδομένου ότι, αφ' ενός αυτή ρυθμίζεται από τις προγενέστερες ειδικές διατάξεις του Α.Ν. 6085/1934 (*lex specialis*) αφετέρου οι πιο πάνω νομοθετικές ρυθμίσεις αποσκοπούν στη θεραπεία εντελώς διαφορετικών αναγκών. Κατά την αιτιολογική έκθεση του Ν 3982/2011 που εκδόθηκε για την απλοποίηση των αδειοδοτήσεων, ο νόμος αυτός αποσκοπεί στη δημιουργία ευνοϊκών συνθηκών για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της ανταγωνιστικότητας μεταξύ άλλων στο χώρο των μεταποιητικών δραστηριοτήτων, με την προσαρμογή της Δημόσιας Διοίκησης στις ανάγκες των επιχειρήσεων μέσω της εξάλειψης των διοικητικών φραγμών, της μείωσης των γραφειοκρατικών επιβαρύνσεων της Διοίκησης προς τον επιχειρηματία και της επιτάχυνσης μέσω απλοποιημένων διαδικασιών. Αντίθετα σκοπός του Α.Ν. 6085/1934, κατά την αιτιολογική του έκθεση, είναι η διατήρηση της ποιότητας του παραγόμενου οίνου (μοσχάτου) οίνου της Σάμου, ο οποίος παρουσιάζει μοναδικά χαρακτηριστικά (ανθοσμία, γεύση) και η προστασία της ισορροπίας μεταξύ της ποιότητας του οίνου και της τιμής εμπορίας του, η οποία, κατά το χρόνο θέσπισης του νόμου αυτού, έφθινε διαρκώς με αποτέλεσμα την εγκατάλειψη της παραγωγής του και την υποβάθμιση της ποιότητάς του.

34. Με τις υπ' αριθμ. 1663 & 1664/2013 αποφάσεις του Διοικητικού Εφετείου Πειραιά (Τμήμα Α3 Ακυρωτικό), ακυρώθηκαν οι προσβαλλόμενες πράξεις της Διοίκησης λόγω της ύπαρξης ιδιόχειρης ανυπόγραφης σημείωσης επί της υπεύθυνης δήλωσης της αιτούσας εταιρίας Ν.Ο.Σ. (η οποία επέχει θέση άδειας λειτουργίας του οινοποιείου αυτής) περί μη ισχύος των διατάξεων του Α.Ν. 6085/1934. Η ως άνω κρίση του ακυρωτικού δικαστηρίου δεν έχει την έννοια ότι δεν ισχύουν οι διατάξεις του Α.Ν. 6085/1934 αφού με το ζήτημα αυτό το δικαστήριο ούτε ασχολήθηκε ούτε αποφάνθηκε σχετικά στο

αιτιολογικό των αποφάσεων του (Ε.Σπηλιωτόπουλου, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου 2002 ΙΙ,παρ. 564 επ.,ΣΤΕ 748/2007, 2557/2006, 16/2006,οΛΣΤΕ 1820/1989,Ν.Σ.Κ. 8/2011, 392/2007, 232/2006 κ.α.). Επομένως δεν δύναται να αντληθεί επιχείρημα υπέρ της μη ισχύος του Α.Ν. 6085/1934 από τις ως άνω αποφάσεις του Διοικητικού Εφετείου Πειραιά.

35.Οι λειτουργούσες νόμιμα ήδη δύο (2) οινοποιητικές επιχειρήσεις (επαγγελματικά εργαστήρια του άρθ. 19 παρ. 1 του Ν 3982/2011) της νήσου Σάμου δεν μπορούν παραλαμβάνουν σταφύλια ή γλεύκος που προέρχονται από σταφυλοπαραγωγούς της Σάμου και να παράγουν αμπελοοινικά προϊόντα όπως αυτά ορίζονται στο Παράρτημα ΧΙβ του ενιαίου Κανονισμού ΚΟΑ (Καν. 1234/2007) τα οποία θα θέτουν στη συνέχεια σε κυκλοφορία στο εμπόριο λόγω των απαγορεύσεων που απορρέουν από τον Α.Ν. 6085/1934 για την οινοποίηση και την εμπορία του σαμιακού οίνου αλλά και λόγω της υποχρέωσης της Διοίκησης να συμμορφωθεί προς τις υπ' αριθμ. 3580 & 3581/2010 αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας.

36. Στην προκειμένη περίπτωση,κατά το δοθέν ιστορικό,οι οινοποιητικές επιχειρήσεις Ν.Ο.Σ. και Χ.Β. παρέλαβαν σταφύλια από αμπελοκτήμονες περιοχών της Β.Σάμου και παρήγαγαν αμπελοοινικά προϊόντα η δε δεύτερη εξ αυτών έθεσε στην κυκλοφορία «οίνο γλυκύ λευκό επιτραπέζιο» και «οίνο Αυγουστιάτη επιτραπέζιο ξηρό» εσοδείας 2013 ήτοι οίνο επιτραπέζιο ή «οίνο χωρίς προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη» και όχι οίνο Ο.Π.Ε ή Ο.Π.Α.Π. Η παραλαβή σταφυλιών από σταφυλοπαραγωγούς της Σάμου εκ μέρους των ως άνω οινοποιητικών επιχειρήσεων αντίκειται στις διατάξεις του Α.Ν. 6085/1934,κατά τις οποίες όλη η παραγωγή της Σάμου παραδίδεται υποχρεωτικά στους τοπικούς οινοποιητικούς συνεταιρισμούς, πλην όμως η ως άνω παραλαβή βάσει της διάταξης του άρθ. 1 εδ. γ του Α.Ν. 6085/1934 δεν επισύρει κυρώσεις σε βάρος των υπευθύνων των οινοποιητικών επιχειρήσεων που τα παρέλαβαν λόγω της μη εκδόσεως του προβλεπομένου από το άρθ. 1 εδ. β του Α.Ν. 6085/1934 Δ/τος. Αντίθετα σε βάρος των αμπελοκτημόνων της Σάμου οι οποίοι παρέδωσαν σταφύλια προς οινοποίηση στις ως άνω οινοποιητικές επιχειρήσεις της Σάμου, προβλέπεται, από το καταστατικό της ΕΟΣ Σάμου, η επιβολή προστίμου της σχετικής αρμοδιότητας ασκουμένης

αποκλειστικά από το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΟΣ Σάμου υπό τους ειδικότερα προβλεπόμενους όρους.

Κατά συνέπεια, σύμφωνα με τη **γνώμη της πλειοψηφίας**, η απάντηση στα τεθέντα ερωτήματα είναι: α) Οι λειτουργούσες νόμιμα ήδη δύο (2) οινοποιητικές επιχειρήσεις (επαγγελματικά εργαστήρια του άρθ. 19 παρ. 1 του Ν 3982/2011) της νήσου Σάμου δεν μπορούν να παραλαμβάνουν σταφύλια ή γλεύκος που προέρχονται από σταφυλοπαραγωγούς της Σάμου και να παράγουν αμπελοοινικά προϊόντα όπως αυτά ορίζονται στο Παράρτημα ΧΙΒ του ενιαίου Κανονισμού ΚΟΑ (Καν. 1234/2007) τα οποία θα θέτουν στη συνέχεια σε κυκλοφορία στο εμπόριο λόγω των απαγορεύσεων που απορρέουν από τον Α.Ν. 6085/1934 για την οινοποίηση και την εμπορία του σαμιακού οίνου αλλά και λόγω της υποχρέωσης της Διοίκησης να συμμορφωθεί προς τις υπ' αριθμ. 3580 & 3581/2010 αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας. β) Κατά των σταφυλοπαραγωγών της Σάμου και μόνο, οι οποίοι παρέδωσαν σταφύλια προς οινοποίηση στις ως άνω οινοποιητικές επιχειρήσεις της Σάμου, προβλέπεται η επιβολή προστίμου, βάσει των διατάξεων του καταστατικού της ΕΟΣ Σάμου, πλην όμως η δυνατότητα αυτή αφορά αποκλειστικά το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΟΣ Σάμου υπό τους ειδικότερα προβλεπόμενους όρους.

Κατά **την ειδικότερη γνώμη** του Προέδρου του Τμήματος, λόγω της μεγάλης σημασίας του αντικείμενου του παρόντος ερωτήματος, ενδείκνυται η παραπομπή του στην Ολομέλεια του Ν.Σ.Κ.

37. Με την πιο πάνω γνώμη της πλειοψηφίας, **διαφώνησαν οι** Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους, Γεώργιος Κανελλόπουλος και Παναγιώτης Παππάς οι οποίοι δέχθηκαν τα εξής: Η κατά τα άρθρα 122 και 125ιε του κανονισμού 1234/07 δυνατότητα των κρατών μελών να αναγνωρίζουν οργανώσεις παραγωγών του αμπελοοινικού τομέα, στις οποίες περιλαμβάνεται η ΕΟΣΣ, μόνον αν συγκροτούνται σε εθελοντική και όχι αναγκαστική βάση, σε συνδυασμό με την, κατά το άρθρο 106 παρ. 1 της ΣΛΕΕ και το άρθρο 4 παράγραφος 3 της Συνθήκης για την ΕΕ, υποχρέωση των κρατών μελών να μην διατηρούν, ως προς τις επιχειρήσεις στις οποίες χορηγούν ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα, νομοθεσία αντίθετη προς τους, δυνάμει του άρθρου 42 ΣΛΕΕ και του κανονισμού 1184/2006 του Συμβουλίου εφαρμοζόμενους

στην παραγωγή και εμπορία των γεωργικών προϊόντων, κανόνες των Συνθηκών για τον ελεύθερο ανταγωνισμό (άρθρα 18, 101-109 ΣΛΕΕ), δεν αφήνουν εν προκειμένω περιθώρια εφαρμογής του Α.Ν. 6058/1934 και των κατ' εξουσιοδότησή του εκδοθεισών κανονιστικών πράξεων. Το εθνικό αυτό πλαίσιο ρυθμίσεων, αντίθετα προς το προαναφερόμενο ενωσιακό δίκαιο, αφ' ενός προβλέπει την υποχρέωση των οινοπαραγωγών της Σάμου να παραδίδουν το σύνολο της παραγωγής τους στους πρωτοβάθμιους οινοποιητικούς συνεταιρισμούς του νησιού στους οποίους αναγκαστικά συμμετέχουν, καθώς και των τελευταίων να συμμετέχουν στην δευτεροβάθμια συνεταιριστική τους Ένωση και αφ' ετέρου χορηγεί ειδικά και αποκλειστικά δικαιώματα στην ΕΟΣΣ σχετικά με την οινοποίηση της παραγωγής των αμπελιών του νησιού και την διάθεση (από κοινού πώληση) των παραγόμενων οίνων υπό την ενιαία διεύθυνσή της. Με τον τρόπο όμως αυτό καταργείται πλήρως ο ανταγωνισμός στον τομέα της οινοποίησης και εμπορίας της οινοπαραγωγής της Σάμου και άγεται η ΕΟΣΣ, με την άσκηση των ειδικών και αποκλειστικών δικαιωμάτων που της παραχωρούνται, στην καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσης που της παρέχεται, κατά παράβαση των υπερκείμενων κανόνων του ενωσιακού δικαίου που προαναφέρθηκαν. Εξάλλου, την αντίθεση αυτή του ενωσιακού δικαίου προς τις διατάξεις του Α.Ν. 6058/1934 και των κατ' εξουσιοδότησή του κανονιστικών πράξεων δεν αίρει ο δι' αυτών επιδιωκόμενος δημοσίου συμφέροντος σκοπός, συνιστάμενος στην ανάγκη συστηματοποίησης και προστασίας της ποιότητας και μοναδικότητας της οινοπαραγωγής (λευκός μοσχάτος οίνος) της Σάμου, λόγω του ήκιστα αναλογικού χαρακτήρα των χρησιμοποιούμενων για την επίτευξη του σκοπού αυτού μέσων (υποχρεωτική πώληση του συνόλου της παραγωγής στους πρωτοβάθμιους συνεταιρισμούς, αναγκαστική συμμετοχή των παραγωγών σ' αυτούς και των τελευταίων στην ΕΟΣΣ, ειδικά και αποκλειστικά δικαιώματα της ΕΟΣΣ στην οινοποίηση και διάθεση των Σαμιακών οίνων), ιδίως ενόψει του χρόνου θέσπισής τους (1934) σε σχέση με τις παρούσες συνθήκες και το ισχύον υπερκείμενο νομικό πλαίσιο. Πράγματι, ο ίδιος σκοπός θα μπορούσε σήμερα να επιτευχθεί με πλέον κατάλληλα, πρόσφορα και αναγκαία μέσα, όπως η πρόβλεψη των απαιτούμενων ελέγχων από αρμόδια όργανα για την τήρηση των ειδικών

διατάξεων του Π.Δ. 212/1982 σχετικά με τις προϋποθέσεις και τις απαιτήσεις της παραγωγής του λευκού μοσχάτου οίνου της Σάμου, ή η προβλεπόμενη στο άρθρο 9 του Α.Ν. 6058/1934 ποινικοποίηση της νοθείας των σαμιακών οίνων.

Κατά συνέπεια, υφίσταται υποχρέωση της Διοίκησης να μην εφαρμόζει τις αντίθετες προς το ενωσιακό δίκαιο διατάξεις του Α.Ν. 6085/1934 και των κατ' εξουσιοδότησή του εκδοθεισών κανονιστικών πράξεων.

Οι παραδοχές αυτές δεν αντίκεινται στο δεδουλευμένο των αποφάσεων του ΣΤΕ 3580 και 3581/2010, εκτός του ότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του και διότι οι αποφάσεις αυτές δεν εξέτασαν τη συμβατότητα του Α.Ν. 6085/1934 προς το ενωσιακό δίκαιο από την άποψη του Κανονισμού 1234/2007 και των κανόνων της ελευθερίας του ανταγωνισμού, ενώ άλλωστε εκδόθηκαν πριν την ισχύ των διατάξεων του Ν 3982/2011, βάσει των οποίων χορηγήθηκαν άδειες λειτουργίας στις οινοποιητικές επιχειρήσεις του ερωτήματος.

Τέλος, η έκταση και ο βαθμός υποχρέωσης της χώρας να τροποποιήσει τη σχετική εθνική νομοθεσία, θα εξαρτηθεί από την απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στο πλαίσιο της διαδικασίας παράβασης κράτους μέλους (άρθ. 258 ΣΛΕΕ) που έχει ήδη ξεκινήσει και ευρίσκεται στο στάδιο της αιτιολογημένης γνώμης, ή από την επ' αυτής εκδοθησόμενη απόφαση του Δικαστηρίου της ΕΕ σε περίπτωση προσφυγής κατ' αυτής.

Επομένως, κατά τη μειοψηφήσασα γνώμη στο πρώτο υποερώτημα προσήκει καταφατική απάντηση, ήτοι ότι οι οινοποιητικές επιχειρήσεις που λειτουργούν νόμιμα στη Σάμο και τηρούν τις υποχρεώσεις τους εκ της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας σχετικά με την παραγωγή και εμπορία του οίνου της Σάμου, μπορούν να παραλαμβάνουν από παραγωγούς του νησιού σταφύλια ή γλεύκος για την παραγωγή αμπελοοινικών προϊόντων και να τα θέτουν σε κυκλοφορία στο εμπόριο, λόγω δε της απάντησης αυτής παρέλκει η απάντηση στο δεύτερο υποερώτημα.

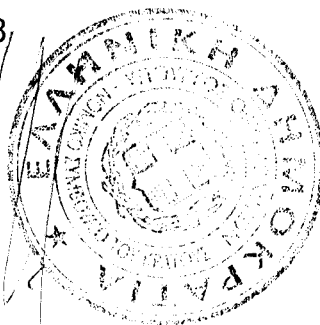
Ν. Κατ' ακολουθίαν των προεκτεθέντων, στα τεθέντα ερωτήματα αρμόζει η εξής απάντηση: α) Οι λειτουργούσες νόμιμα ήδη δύο (2) οινοποιητικές επιχειρήσεις (επαγγελματικά εργαστήρια του άρθ. 19 παρ. 1 του Ν 3982/2011) της νήσου Σάμου δεν μπορούν να παραλαμβάνουν σταφύλια ή γλεύκος που προέρχονται από σταφυλοπαραγωγούς της Σάμου και να

παράγουν αμπελοοινικά προϊόντα όπως αυτά ορίζονται στο Παράρτημα ΧΙβ του ενιαίου Κανονισμού ΚΟΑ (Καν. 1234/2007) τα οποία θα θέτουν στη συνέχεια σε κυκλοφορία στο εμπόριο λόγω των απαγορεύσεων που απορρέουν από τον Α.Ν. 6085/1934 για την οινοποίηση και την εμπορία του σαμιακού οίνου αλλά και λόγω της υποχρέωσης της Διοίκησης να συμμορφωθεί προς τις υπ' αριθμ. 3580 & 3581/2010 αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας, β) Κατά των σταφυλοπαραγωγών της Σάμου και μόνο προβλέπεται η επιβολή προστίμου πλην όμως η δυνατότητα αυτή αφορά αποκλειστικά το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΟΣ Σάμου υπό τους ειδικότερα προβλεπόμενους όρους.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ
Αθήνα, 31-12-2013
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ανδρέας Φυτράκης
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Η Εισηγήτρια

Όλγα Τσιρκινίδου
Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.